

Studijní cesta po Coloradu.

Z výpravy zástupců neanglického tisku.

The Yuma County Dairy and Farm Association uspořádala uprostřed června (od 18. do 19.) oslavu dvacátého výročí úspěšného farmářství, bez roku neúrody v coloradském okresu Yuma. K oslavě této pozvala The Dairy Farm Company, jejíž předsedou je C. A. Quist za spoličinkování dráhy Chicago Burlington and Quincy, vydavatele a žurnalisty neanglického tisku z východu, severozápadu a středozápadu Spojených Států.

Na pozvání to přihlásili se k výpravě zástupcové tisku polského, dánského, německého, holandského, norvéžského, švédského a českého. Byli to tito pánové: Fred Peterson, ("Norden", Racine, Wis.); S. Neble, ("Danish Pioneer", Omaha); V. Buruš, ("Pokrok Západu", odbočky a "C. A. Venkov", Omaha); Josef Mazač, ("Svornost" a "Amerikán" z Chicaga); Walter Rosický, ("Osvěta" a "Hospodář", Omaha); Adam Paluszek, ("Zgoda", Chicaga); J. J. Kostka, ("American Echo", Toledo, O.); E. W. Bodell, (zástupce německého listu ze St. Louis); G. Boherg, (zástupce švédského listu z Chicaga); Chas. J. Moos, (zást. německého listu z Chicaga); L. I. Spach, (zástupce skandinávského časopisu); A. G. Johnson, (majitel švédského listu v Minneapolis); E. C. De Clerque, B. J. Levin, (zást. něm. listu z Chicaga); Wm. Larson, (zást. švédského listu z Chicaga).

Výpravu provázeli znalci a úředníci různých společností, pánové C. A. Quist, předseda The Dairy Farm Co., E. W. Dayoung, zást. oznamkové jednotelny, L. W. Wakeley z Chicaga, hlavní ředitel osobní dopravy Burlingtonské dráhy, S. B. Howard z Omahy, emigrační jednatel dráhy Burlingtonské, H. W. Campbell z Lincoln, Nebr., objevitel tak zvaného "dry farming", expert pody a praktického farmářství pro dráhu Burlingtonskou, C. B. Knudsen, zástupce firmy The Dairy Farm Co., L. Kauffman, jednatel dopravy dráhy Burlingtonské, pan Roosan ze St. Paul a R. R. Moulton z Chicaga, fotograf dráhy Burlington and Quincy.

Členové výpravy, kteří účastnili se výpravy již z Chicaga, byli v Omaze provázeni a pobaveni Omaha Commercial Clubem, pp. bratřimi Rosických a p. Burešem a dne 17. června ve 4:10 hod. vyjeli všichni účastníci výpravy po "hladké" dráze, jak říká pan Mík, ředitel osobní dopravy na nádraží Burlingtonském v Omaze, k hranicím Colorada za veselé nálady.

Pokud dalo se nám z okna vlaku zjistiti, jest v celé části Nebraska, kterou Burlingtonská dráha protíná, naděje na dobrou úrodu. Stát Colorado bývá pokládán za stát suchý, s malým spádem deště, kde se musí zavodňovati vše, z čeho chce se sklídniti nějaká úroda. Zástupci neanglických listů však přesvědčili se na této výpravě, že tomu tak není, že ta část Colorada, kterou projeli, táhne se asi 100 mil od východu k západu a asi 150 mil od severu k jihu, nemusí býti zavodňována, aby vydala úrodu a pochybujeme, že je některý stát v Unii, aby se v něm mohla nalézt tak velká plocha souvislá a nepřetržitá, která by se rovnala úrodnosti a schopnosti ke všeobecnému farmářství této coloradské krajiny.

Čestování touto krajinou připomínalo zástupcům časopisů z Wisconsinu a Minnesoty v údolí Červené řeky v místech, kde se táhly lány ozimní pšenice, ječmene, žita a ovsa; tam, kde byly lány kukuřice, vzbuzovala krajina dojem lowy. Majitelé hospodářských listů byli překvapeni, že na tamních prázích není žádného kamení — "bouldera".

Výstavnost farem v této krajině je překvapující. Pan H. W. Campbell z Lincoln, Nebr., původce a hlasatel myšlenky, že vláda má se udržitelným způsobem pody, byl všude srdečně vítán. Celým tajemstvím sdejších úspěchů je, že na 18 až 30 paleů hluboká černá ornice spočívá na jílovitém spodku,

táhnoucím se do hloubky 30 až 100 stop a že povrch pody jest rovný, tak že odtud voda nemá ani kam uniknouti. Při páně Campbellově soustavě vzdělávání půdy, když zpracovává povrch pody, vláha táhne se od spodu ku povrchu.

Vládní záznamy udávají za posledních deset roků následující spád dešťů v této krajině:

R. 1904.....	21.51 paleů
R. 1905.....	21.89 paleů
R. 1906.....	19.30 paleů
R. 1907.....	14.37 paleů
R. 1908.....	29.85 paleů
R. 1909.....	30.67 paleů

Příměrný spád deště za posledních 10 let jest 22.36 paleů.

Když tento průměr srovnáme s průměrem Minnesotským, shledáme, že jsou si rovny. Rozdíl však jest v tom, že v Coloradu jest pod ornici jíl, kdežto v Minnesotě písek nebo štěr. Jíl vodu nepropustí, kdežto písek nebo štěr vodu stahují s povrchu.

Pořadatelé výpravy společně s Yuma. Okres tento má 40 mil šířky a 60 mil délky. Vyjeli jsme ráno v 9 hodin. Celkem bylo asi 35 automobilů v dlouhém průvodu.

Jeli jsme krajinou částečně osazenou. První zastávka byla ve městěčku Vernon, jež je vzdáleno asi 25 mil od dráhy. Krajina a půda po celé cestě byla taková, jak jsem sverhu naznačil. Oblil, kukuřice i brambory byly všude pěkně urostlé a jak se dalo z povrchního odhadu souditi, ozimka dá od 15 do 40 bušů po akru.

Zimní žito je velmi slibné, ječmene a ovsa také. Co každého z účastníků velice překvapilo, byly krásné, výstavné usedlosti na pěkně obdělávaných farmách. Na této cestě zastavili jsme se na farmě pana W. S. Callowa, který po mnoho let měl rekord světový ve vypěstování největšího počtu bušů pšenice na akru, totiž 61 a tři čtvrtiny. Odtud jeli jsme krajinou nepřehlednou, rovnou a kdekoli byly osety plochy, všude bylo patrné, že úroda rovná se jak klasy, tak i housčkou

úrodě nebraské. Potom dojeli jsme do městěčka Idalia, kam se sjeli farmáři z celého okresu a dalekého okolí, kteří nás znamenitě pohostili. Tu jsme také poobědvali. Oběd byl připraven farmářkami z okolí a byl co se

obědvali. Oběd byl připraven farmářkami z okolí a byl co se

lečnost The Dairy Farm takovéto pozemky k osazování a mlékařství, že jistě jeden každý ze zástupců neanglického tisku doporučí tu krajinu.

Půda je černá, 18 až 30 paleů hluboká, na jílovitém základě, který je 50 až 150 stop hluboký, podklad ve složení je sopečnatý popel a rostlinné zbytky, což činí ji velmi úrodnou, má-li jen trochu vláhy, kterou konečně lépe zadržuje, než kterákoliv jiná půda. Toto dotvrdili později i vládní a státní experti, kteří výpravu doprovázeli.

Vrátil se, posídal jsem a za nedlouho přišel pořádatel výbor, který nás uvítal. Potom nasedali jsme do připravených automobilů a rozjeli jsme se okresem

tkne množství jídel a chuti jejich znamenitý. Odtud po řechení odpoledne jsme jeli dále krásnou krajinou a všude, kdekoli bylo oseto, stav úrody byl znamenitý.

K večeru jsme dorazili do města Wray, okresního sídla okresu Yuma. Po večeri jsme se odebrali do okresní radnice, kde jsme byli uvítáni. Řečeno se z verandy radnice. Po skončení uvítacích řečí dámy města měly pro nás připravené zákusky a občerstvení. Tímto končil náš první den v Coloradu, za který jsme urazili automobilem 137 mil krajinou. Do města sjelo se též den mnoho lidu za příčinou oslavy dvacátého výročí zdárného osvetu, nepřetržitě to řady let bez neúrody a aby podívali se na nás, zástupce neanglického tisku, zdali jsme také podobní ostatním lidem, které zvykli vídati.

Ráno druhého dne, 19. června, oetli jsme se v městěčku Eckley, kam naše železniční vozy byly s námi v noci zavezeny. Tam nás ráno uvítali občané slavnostní řečí. Potom zavezl nás vlak do městěčka Yuma, kde nás očekávaly velké davы lidí sjetých z okolí. Z nádraží nás vedla hudební orchestra ku připraveným automobilům. Tam jsme byli srdečně uvítáni občany a mayorem města a nás Čechy čekalo zvláštní překvapení, přichystané nám panem Josefem Turečkem, krajanem z okolí, který nás přišel uvítat, se svým synem. Bylo tu mnoho nadšených farmářů, kteří brali značné účasti na naší návštěvě. Po ukončení uvítání jeli jsme v automobilech na farmu p. Chas. Andersena, který farmář dle systému Campbellova. Zařídil si to tak, že na svých 320 akrech má pole 250 stop dlouhá, na němž farmáři uprostřed dle systému sverhu zmíněného a po stranách těchto dle obvyklého způsobu. — Rozdíl byl tak markantní, že se to zdálo přítomným návštěvníkům i zkušeným farmářům věci nemožnou, nebýt toho, že pruh, obdělávaný podle systému Campbellova byl asi 250 stop a zrovna uprostřed pole. Zde jsme byli fotografováni v pšenici, která sahala daleko přes pás a zrovna vedle byla pšenice o stopu kratší. Znalci odhadli, že pšenice v tomto pásu bude sypati neméně než 40 bušů z akru, kdežto vedle nedá více než 20 bušů z akru. Celé tajemství toho spočívá v tom, že na onom vnitřním pruhu byla vláha zpracováním povrchu uchována. Po prohlédnutí tohoto pole trávili jsme zbytek dopoledne jízdou krajinou jižně od Yuma. Shledali jsme, že půda a poloha je tatáž jako jsme viděli dne předchozího. Téměř všude stav osvetu byl lepší, kde jej pěstoval přistěhovalec. V poledne jsme se vrátili do města. Odpoledne jsme prohlíželi pozemky vlastněné firmou The Dairy Farm Co. Tyto pozemky jsou také takové a ve mnohých případech i lepší, než ty již obdělávané. Pozemků zabraných jest jen asi desetina a zbytek těchto pan C. A. Quist by rád osadil lidmi, kteří dovedou udelati kus práce a jsou dobří farmáři, mezi něž čítá Čechy, Poláky, Švédy, Norvěžany, Hollandany a Němce.

Na cestě krajinou učinili jsme několik zastávek na pěkně zařízených farmách, vlastněných většinou jinošrodovci, a sice u G. U. Hahna, Muldera, W. Blocha, který má jednu z nejlépe zařízených farem, jakou jsem kdy viděl co se výstavností a zařízení týče. Vlastní asi 2,000 akrů. Přijel do této krajiny zrovna z Německa a měl pět dolarů v kapse. Je zde přes dvacet let. Naše poslední zastávka byla u krajana pana Turečka. Pan Tureček vzal si vládní zábor (homestead) před osmi roky. Nyní vlastní půl sekce, na které má velmi pěkné a rozsáhlé budovy. Vodovod je zařízen do všech budov hospodářských, i na zalévání zahrady. Jeho sady a zahrada jsou nejlepší, jaké jsme

na cestě této vůbec viděli. Pan Tureček zabývá se dobytčářstvím, chová vepřovů i hovězí dobytek. Všichni účastníci vyjíždky se divili, jak bylo možno za tak krátký čas všechno si tak pěkně zařídit. Vyrostl jsem a byl jsem odevován na farmě, ale přes to byl jsem velmi překvapen pohledem na krajinou krásně zařízenou farmu a byl jsem utvrzen ve svém přesvědčení, že Čech, kde používá rukou i hlavy ve vhodném spojení, předčí v rolničtí příslušníka každého jiného národa. Tázal jsem se pana Turečka, jak si mohl svoji farmu tak krásně zařídit v tak krátké době a odpověděl mi, že systematickou prací a přičiněním celé rodiny. — Paní Turečková je jednou z těch českých žen, které pracují od časného rána až do pozdního večera, je milá a přívětivá a vzorná matka. Zde účastníci cesty byli fotografováni a byl jsem vyzván, abych promluvil ke shromáždění v anglické řeči.

Večer po návratu z projíždky krajinou, bylo jako všude, řečeno. Pan Quist promluvil o tom, co jeho společnost spolu s dráhou Burlington and Quincy zde učinila pro nové osadníky a ujistil o beenstvo, že pozemky tyto nebudou za žádných okolností prodány na spekulaci a že jejich snahou bude dostati tam osadníky takové, kteří by se chopili jak se patří práce a že budou poučení o způsobech, jak se farmáři na této půdě nejlépe, jaký předmět farmářství je nejvýhodnější a udal úroveň, že nejvýhodnější jest mlékařství, ukládání píce do silo, chov prasat, nímno pěstování obil a kukuřice.

V sobotu jsme se všichni vrátili do svých domovů. Účel této velké novinářské výpravy byl ten, by novináři s dobrým svědomím mohli svým čtenářům podati úsudek o krajině této. Koučím tvrzením, že krajina je krásná a půda úrodná a potřebuje pouze zpracování dle způsobu, který se pro tuto krajinu nejlépe hodí. V půdě této dá se konserrovati vláha a kdo to čini, nenajde nikde lepší pody. Podnebí je zdravé, vody je také v hojnosti a možno ji dostati v hloubce od 50 do 200 stop.

Farmáři, kteří jsou tam již usazení, jsou z 98 procent Američané a ti si tam všichni dobře stojí i přes svoji práci, při které se mnoho nenadlou. Jsem jist, že krajina ta, jestliže se tam usadí národnosti, jež za-

Na farmě Chas. Andersena. Pruh pšenice na půdě obděláné dle systému Campbellova.

R. 1910.....	23.10 paleů
R. 1911.....	11.88 paleů
R. 1912.....	31.38 paleů
R. 1913.....	19.69 paleů

Na farmě pana Hahna.

vládním i státním ředitelem výzkumných prací ve státě Coloradu zaopatřili všechno, tak aby žádoucí informace byly opatřeny zástupcům neanglického tisku. K vyjížďce bylo přibráno mnoho odborníků a tito promluví o jednotlivých předmětech: C. C. Grace, vládní ředitel polních prací; D. W. Frear, státní ředitel demonstračních prací; J. B. Lamson, expert orby pro dráhu Burlingtonskou; S. P. Howard, emigrační jednatel dráhy Burlingtonské; H. W. Campbell, expert

Na farmě krajana p. Turečka.

pody a praktického rolničtí. D. S. Hason, okresní jednatel orby pro okres Logan; C. G. McCorl, okresní jednatel zemědělství pro okres Morgan. Mimo uvedených promluvil téměř všichni zástupci časopisů. První zastávkou bylo městěčko Laird, majitel asi 200 obyvatel a božiel při malé řece Republican. Okolí města nepůsobí na straně jižní příliš vábně na návštěvníka. Ráno po našem příjezdu vstal jsem již v pět hodin a šel sám, dříve než kdo vstane, abych si sám noursně krajinu a půdu prohlédl. Šel jsem asi 5 mil na severní stranu města za pískové vršky. Tu se mi zjevila krajina plochá, jen málo vlnitá. Poloha její je k rolničtí ideální. Pomyslil jsem si v duchu, má-li sou-

..Vzhůru na.. II. slet a závody

NÁR. JED. SOKOLSKÉ

ve dnech 22., 23., 24., 25. a 26. července 1914, V Omaze, Neb.

stoupeny byly novináři na této cestě, promění se v neúrodnější, jakou lze vůbec nalézt. Zřízení dráhy B. and Q. všemožně se snažili, by pohostění novinářů neanglického tisku bylo to nejlepší. Předseda společnosti The Dairy Farm, pan C. A. Quist je všestranně vzdělaný muž, který je výborným odborníkem zvláště v mlékařství, v chovu prasat a dobytka. Postaral se o pohodlí nás všech na cestě v automobilech krajinou a zařídil vše tak, aby novinářům byla poskytnuta zevrubná informace o krajině a farmářských plodinách v nejkratší možné době.

Jednu věc zajímavou ještě sluší zaznamenati a to tu, že dvaletní novináři, různých tendencí a názorů, se srovnalo a co hlavního, že dny a večery ztráveny byly debátami věcnými a v dobré náladě vždy končily. Bylo by výhodné, kdyby bylo více podobných výprav. Byla by poskytnuta informace čtenáři a to taková, na kterou by mohli spoléhouti.

S pozdravem na rodinu paně Turečkové, které vzdávám srdečný dík za milé pohostění a informace, V. BUREŠ.

DOMY:

- 1723 So. 12th Str., 1 lot.
- 1074 Kavan Str., 3 rooms house.
- 1415 Canton Str., 7 světnic. 56x107 lot, dlážděná ulice, konirna pro 6 kon, basement pod celým obydlím. Snížená cena \$1500.
- 2747 So. 13. Str., 5 světnic.
- 4405 So. 13. Str., dva lody.
- 2785 So. 13. Str., rohový lot.
- 3422 So. 13. Str., 4-světnicový dům
- 2763 So. 12. Str., 5 moderních světnic
- 4113 So. 9. 2 velké lody, 8 moderních světnic, ovocné stromy, za \$3,700.
- 1414 Dorcas St.
- 1502 jižní 5 ulice, 8 svěť.
- 1318 Martha, 5 svěť.
- 1727 jižní 10. ulice, 2 domy.
- 2311 jižní 13. ulice, 5 svěť.
- 7521 William, domek a ohebnod.
- 1936 jižní 14., 3 domky.
- 2321 jižní 14., 6 svěť.

Máme jiné domy a mnoho neobydlených lotů na prodej. Přihlaste se o každý a podrobnosti.

BERKA & MUSIL,

336 Bee Bldg. — Tel. Doug. 5967.

40 Vaši přátelé v Čechách budou Vám vděční, když jim předplatíte "Venkov", a každých 14 dní když je dojde číslo, budou na Vás rádi vzpomínati, že jste jim opatřili dobrou a nanejvýše zajímavou a poučnou četbu. Nechtějí poznají, jaké časopisy mají v Americe čísti farmoři. tf

DOBŘÁ KÁVA

pouze za 21 centů libra

Upozorňujeme naše krajany na naši výbornou kávu, kterou nyní prodáváme po 21 centech libru v obměrných baleních. — Zvláště pro krajany v Nebrasce jest to nemalou výhodou objednat od nás, neb doprav z Omahy jest nepatrná a dodávka rychlá. — Píste si o vzorek této kávy, který Vám na požádání zašleme zdarma. — Všecky dopisy adresujte:

OMAHA COFFEE MILL, 1904 SOUTH 13TH STREET OMAHA, NEBRASKA